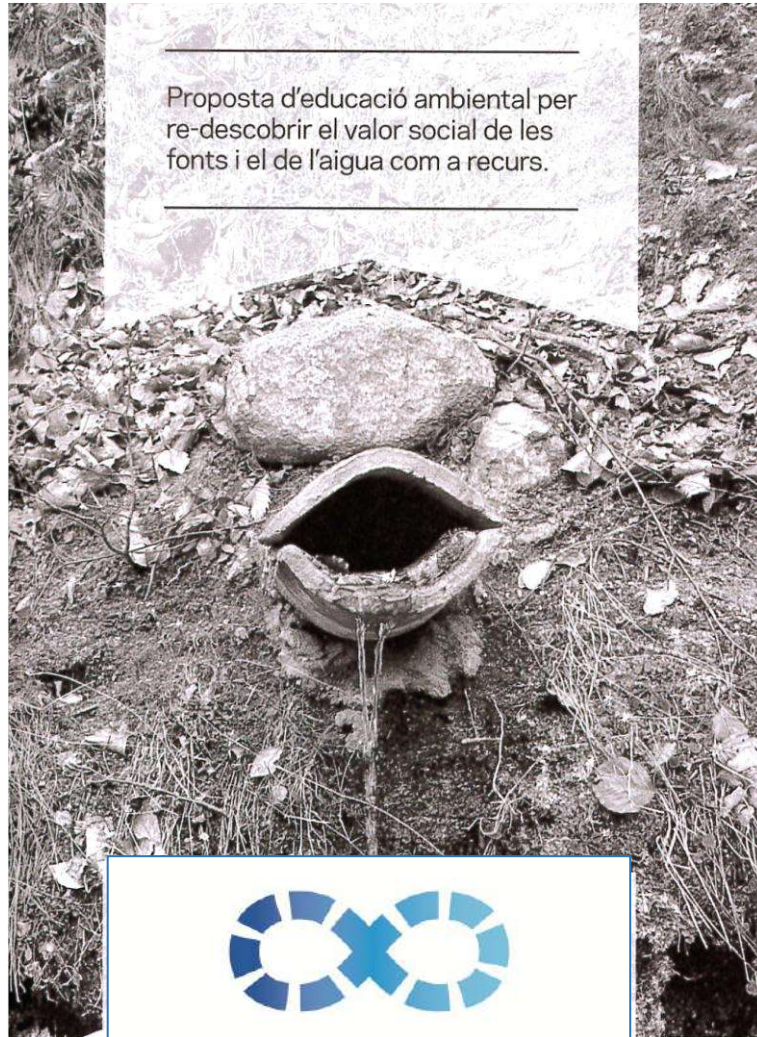

Proposta d'educació ambiental per
re-descobrir el valor social de les
fonts i el de l'aigua com a recurs.

de font en font
aprenem de l'aigua

Guia didàctica

**Una experiència didàctica i comunitària
de compromís amb els ecosistemes fontinals**

Fundació Vincles, participació, educació i sostenibilitat

La finalitat de la fundació és millorar el present i el futur de la societat en general, sobretot de persones en risc d'exclusió social. Es dissenyen i executen programes d'educació i sostenibilitat, que tenen com a eix central l'educació ambiental i la participació com a recurs estratègic per l'apoderament: "Millorar la relació entre les persones i entre les persones i el medi".

SCEA - Societat Catalana d'Educació Ambiental

És una associació creada l'any 1985 per tal d'impulsar una educació renovada que contribueixi a formar ciutadans capaços d'analitzar la problemàtica socioambiental, de corresponsabilitzar-se i donar-hi respostes. Agrupa professionals i persones interessades en el món de l'educació ambiental, de perfils i àmbits laborals molt diversos i amb l'objectiu comú de treballar per la sostenibilitat des de l'educació.

Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar UCCVIC/UdG

La Càtedra de l'Aigua té com a objectiu generar, difondre i transferir coneixement sobre el patrimoni natural de les Guàrdies, amb la finalitat d'ajudar a desenvolupar un model de gestió territorial sostenible en el marc d'aquest espai natural. En concret, les línies de treball que es desenvolupen s'emmarquen en la temàtica del patrimoni natural, treballant principalment amb l'aigua, el territori i la biodiversitat.

Coordinació

Fundació Vincles, participació educació i sostenibilitat.

Redacció

Lluís Pagespetit, Elisabet Palau, Margarida Feliu (FV), Lluís Benejam (UCCVIC) i Anna Menció (UdG).

Entitats col·laboradores

Equips/equipaments Adherides (SCEA).

Càtedra de l'Aigua.

Casa de l'Aigua de Trinitat Nova –Nou Barris (Ajuntament de Barcelona)

Amb el suport inicial de

Generalitat de Catalunya Departament de Territori i Sostenibilitat i l'Obra social "La Caixa" .

Amb el suport RSC de

vitaekombucha.com,

juny 2019

Índex

1. Presentació	4
2. L'Aprenentatge Servei Ambiental	6
2.1 Competències bàsiques	8
2.2 Finalitats	8
3. Els espais fontinals, patrimoni natural i social a preservar	10
3.1 De les fonts	10
3.2 De l'aigua	12
4. El programa De Font en font	13
4.1 Objectius	14
4.2 Realització i seguiment del programa	15
4.3 Metodologia	16
4.4 Els diferents moments	16
4.5 Actuacions previstes	19
4.6 Resultats esperats	20
5. Els primers protagonistes	21
6. Programes i webs	42
7. Altres documents. Bibliografia (ampliable)	43

1. Presentació del programa

De font en font és un programa que intervé de forma pràctica en el coneixement i la millora de la font i l'espai natural a l'àmbit educatiu. Una proposta de servei comunitari per entitats i centres docents.

Des de temps remots, les fonts d'arreu del món han estat lloc de treball, reunió i motiu de lleure, trobada, alegria i festa. Mares, pares i nens marxaven càntir en mà a les deus més properes a buscar aigua per veure i per cuinar. De vegades, simplement sortien amb l'excusa de fer un passeig i berenar envoltats d'un paratge singular, com el dels grans pollancre, freixes i roures, les herbes medicinals, les flors silvestres de mil colors i olors i els animalons que s'acosten per beure i remullar-se.

Així doncs, des de sempre fonts i persones han estat lligats amb un estret llaç que els ha fet dependre i conviure l'un amb l'altre. És per això que l'any 2007, des del seminari del Pla de Formació Permanent de Zona, en el que hi participen representants de centres educatius de la Vall del Ges, Orís i el Bisaura (programa Escoles Verdes) sorgeix la proposta inicial de Font en Font, que des de l'any 2017 i de la mà de la Societat Catalana d'Educació Ambiental i d'entitats adherides, amb el suport del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya i l'Obra Social de "La Caixa", amplia el seu marc d'acció per esdevenir un programa d'abast nacional.

Aquest programa de voluntariat i compromís ambiental de participació cooperativa, fomenta el coneixement i el treball comú, la recerca i l'actuació en el propi entorn i la seva realitat. Promou fer una cerca i inventari de les fonts properes i més llunyanes, del seu valor social i de l'aigua com a recurs col·lectiu i bé preuat.

L'aigua és part del caràcter del paisatge, sigui per la seva absència, presència, acció o percepció i la font, la nostàlgia pel que va ser, il·lusió del que descobrim. Indret propi i proper, espai d'oportunitats didàctiques i educatives.

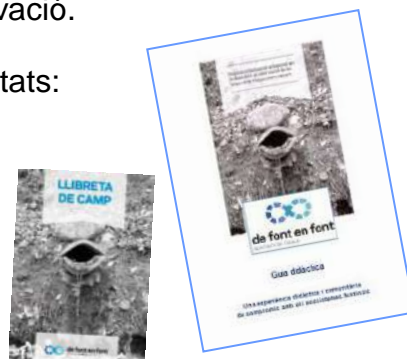
Amb la finalitat d'aprendre i descobrir nous valors identitaris del territori sortim a veure i explicar la font. L'aigua i la font és un element natural i cultural que té molta potència en el paisatge. Les fonts donen qualitat al territori i a la vida de les persones. Element evocador que ens desperta els sentits. Espais dinàmics, producte del canvi social i cultural.

Els ecosistemes aquàtics continentals són espais de gran valor ecològic i social que formen part del nostre entorn i de la història local dels nostres pobles i ciutats. No obstant això, sovint desconeixem aquests ecosistemes que tenim al costat de casa o a prop de l'escola, ens costa entendre o visualitzar les seves

problemàtiques ambientals i no acabem de trobar la manera i la motivació d'implicar-nos i comprometre'ns amb la seva conservació.

La proposta socioambiental inclou els següents apartats:

- Situació de la font
- Entorn natural
- Informació gràfica
- Història i fets socials
- Proposta d'acció/Intervenció

Donant a conèixer els espais fontinals com a valor social i l'aigua com a recurs, ens ajudarà a potenciar la nostra tasca d'educar per a la sostenibilitat. Obtenim el coneixement d'un entorn des d'una visió ambiental a l'aula i al carrer, des d'una perspectiva que ens ajuda a recuperar i valorar el patrimoni.

Una proposta de voluntariat ambiental oberta a la participació, per fomentar el coneixement, la investigació i l'actuació de custòdia del patrimoni i la seva realitat. La Fundació Vincles, la Societat Catalana d'educació ambiental (Consell de Centres) i La Càtedra de l'Aigua, han unit esforços per elaborar aquesta guia didàctica que uneix l'àmbit de la participació i voluntariat ambiental i la custòdia per l'acció, com és el plantejament socioeducatiu de fer un programa d'Aprenentatge i Servei.

Fundació VINCLES, participació educació i sostenibilitat

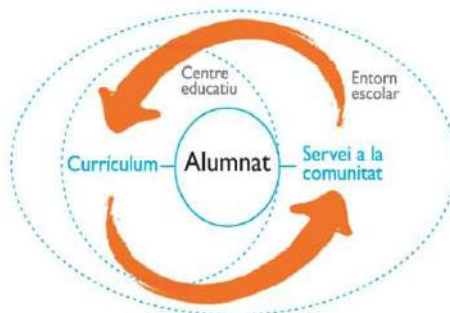
2. L'Aprenentatge Servei Ambiental

Tot i la pluralitat d'experiències d'aprenentatge servei (APS) d'arreu del món, amb accents i sensibilitats diferents, hi ha un cert grau d'unanimitat en definir-lo com una activitat complexa que integra dos elements clau, el servei a la comunitat amb l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats o valors. En l'APS es fonen, per tant, intencionalitat pedagògica i intencionalitat solidària. D'entre les múltiples definicions, destaquem la que fa el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei, que des de 2005 ha desenvolupat una tasca important basada a promoure l'estudi, la difusió i el desenvolupament de projectes d'Aprenentatge Servei a Catalunya:

«L'Aprenentatge Servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat on els participants aprenen a treballar en necessitats reals de l'entorn amb la finalitat de millorar-lo». Així doncs, l'Aprenentatge Servei és un projecte educatiu amb utilitat social que pot ser també una eina metodològica interessant per implicar-se i comprometre's amb el medi ambient a escala local.

L'APS s'emmarca en un context educatiu (formal, no formal i informal) i, per tant, requereix la participació de centres educatius i entitats de lleure, que treballin amb infants i joves, com associacions i entitats esportives i culturals.

En l'àmbit educatiu (educació formal), podem considerar que aquest procés d'aprenentatge és un cercle virtuós en què el servei permet treballar el currículum i l'aprenentatge curricular permet millorar el servei. En conseqüència, aquesta és una activitat complexa que integra el servei a la comunitat amb l'aprenentatge escolar. Es tracta d'una proposta innovadora, tot i que parteix d'elements molt coneguts: el servei voluntari a la comunitat i, òbviament, la transmissió i construcció de coneixements, destreses i valors a càrrec del centre docent. La novetat no rau, doncs, en cadascuna de les parts que el formen, sinó en l'estreta vinculació de servei i aprenentatge en una sola activitat educativa ben articulada i coherent contemplada en el currículum. Els àmbits del servei poden ser múltiples (intergeneracional, patrimoni, medi ambient, discapacitats, salut, pobresa...) així com les connexions amb el currículum en base a un treball de competències transversal.

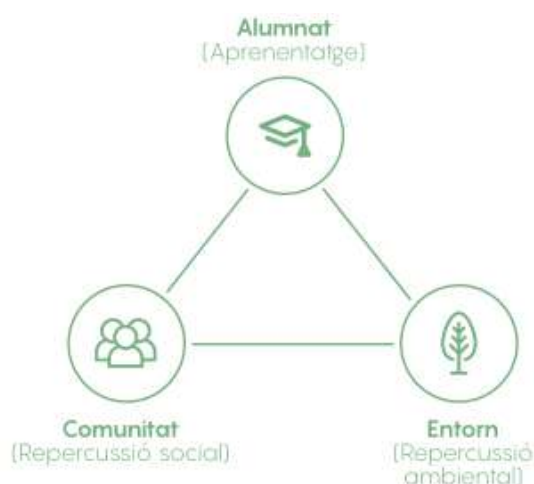

Cercle virtuós de l'Aprenentatge Servei. Font: Consorci d'Educació de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Generalitat de Catalunya.

Els projectes d'APS animen a sortir del centre i establir vincles i col·laboracions amb l'entorn escolar, tant en l'àmbit ambiental com social.

Treballar de manera coordinada amb entitats socials, ajuntaments, centres d'educació ambiental i altres agents del territori, seran aspectes clau per transcendir el mateix centre docent, per augmentar la repercussió i utilitat social d'aquests projectes educatius. De fet, els mateixos ajuntaments o fins i tot entitats socials poden ser els impulsors d'aquests tipus de projectes, interessats en la conservació o divulgació del patrimoni.

L'objectiu d'un projecte d'APS de tipus Ambiental no elimina la seva dimensió social (servei a la comunitat); sinó que més enllà dels aprenentatges i la repercussió social de tot projecte d'APS, desenvolupen serveis compromesos amb l'entorn natural i, per tant, mantenen una clara repercussió ambiental sobre el medi. Així doncs, podem dir que els projectes d'APS ambientals es fonamenten en tres pilars: l'aprenentatge, la repercussió social i la repercussió ambiental i, per tant, tenen un impacte potencial sobre l'alumnat, l'entorn i la comunitat, tal com representem en la figura següent:

Els tres pilars de l'Aprenentatge Servei ambiental.

Font: Guia pràctica d'APS en ecosistemes aquàtics Continentals DB/SCEA

A l'hora de dissenyar un projecte d'APS ambiental us recomanem que tingueu en compte les següents consideracions, ja que encara que es tracti d'una experiència educativa interessant i adequada, si no es dona aquest aprenentatge i aquesta repercussió social i ambiental no serà precisament un projecte comunitari a favor del medi.

Què cal garantir perquè el projecte tingui un impacte real sobre l'aprenentatge, l'entorn i la comunitat?

1. Aprenentatge (impacte sobre l'alumnat): hi ha un aprenentatge clar associat o relacionat amb el servei mateix. Allò que els nois i les noies poden aprendre amb el projecte és evident i els objectius educatius són explícits. Si els aprenentatges solament són implícits (encara que és impossible no aprendre res en un projecte de servei), podríem tenir un bon projecte de voluntariat, però no seria un projecte d'APS.

2. Repercussió ambiental (impacte sobre l'entorn): es porta a terme una acció directa en el medi i a favor del medi, que millora clarament l'estat de preservació/conservació. Si l'activitat es realitza al medi o s'estudia el medi, però no representa cap millora (natural o social) podríem tenir un bon treball de recerca o projecte científic però no seria un projecte d'APS.

3. Repercussió social (impacte sobre la comunitat): el projecte té una dimensió comunitària i es fa un servei als altres. Podeu identificar un públic diana (destinatari) per fomentar la reflexió i el coneixement dels ambients fontinals i les seves problemàtiques entre la població local i/o treballar en xarxa i establir aliances amb diferents agents del territori, fet que alhora seran motivadors per a l'alumnat.

2.1 Competències bàsiques

L'APS contribueix a les següents competències:

- D'autonomia i iniciativa personal
- Coneixement i la interacció amb el món físic
- Social i ciutadana
- Comunicatives (segons el tipus de servei)

En l'educació primària cal tenir present que les matèries de caire científic i social es troben en l'àmbit de coneixement del medi. Alhora, les competències d'aquest àmbit s'agrupen en quatre dimensions:

- Món actual
- Salut i equilibri personal
- Tecnologia i vida quotidiana
- Ciutadania

2.2. Finalitats

Proposta orientada a la participació de tota la població, grup d'amics, famílies, associacions, entitats i centres educatius, té com a finalitat potenciar la tasca de l'educació per a la sostenibilitat. El coneixement del nostre entorn amb visió

socioambiental, és a dir, des de la perspectiva que ens ajuda a conèixer, divulgar, recuperar i valorar el patrimoni. Ara el programa s'actualitza en format APS Aprentatge Servei i el de SC Servei a la Comunitat a l'àmbit educatiu i de ciència ciutadana a l'àmbit familiar.

A l'àmbit de l'educació formal, a l'àrea de Ciències de la naturalesa (Biologia i Geologia i Física i Química) presenten connexions amb projectes que volen abordar l'estudi i millora ambiental dels espais fontinals i els ecosistemes aquàtics. No obstant, podem abordar aquests indrets des d'una perspectiva més històrica i social, per la qual cosa, les Ciències socials, geografia i història també tindran un paper destacat o fins i tot central en el projecte.

D'altres àrees poden esdevenir eines útils i interessants per als vostres estudis o projectes socials o ambientals. Aquí algunes idees:

- Les matemàtiques ens hi encaixen quan necessiteu o voleu plantejar anàlisi estadístics, càlculs de superfícies o volums o interpretació o tractament de dades, entre d'altres.
- Quan el projecte requereix el disseny, ús o programació d'alguna eina informàtica o qualsevol enginy tecnològic podeu encaixar-hi continguts de tecnologia i informàtica.
- En l'ús de diferents textos lingüístics, entrevistes i per a comunicar i argumentar dades o idees o plantegeu accions de comunicació i divulgació ambiental, la llengua té un paper destacat.
- L'art (educació visual i plàstica o música) i l'esport (educació física) també poden reforçar i encaixar bé amb molts projectes d'APS sobre ecosistemes fontinals. L'organització de caminades o curses populars o exposicions artístiques sobre la biodiversitat són alguns exemples. Amb aquest tipus de disciplines aconseguireu accions més creatives, visuals i engrescadores per a un perfil de l'alumnat.

3. Els espais Fontinals, un patrimoni natural i social a preservar

“La font, la nostalgia pel que va ser i il·lusió del que redescobrim” La font és una conseqüència de la necessitat d’abastir-nos d’aigua, les persones, els animals i els regadius. La font és una intervenció amable en el medi per part de l’home. Ara una mica en l’oblit i majoritàriament per ús de l’excursionisme i d’altres activitats de lleure i esport. Són espais rics en patrimoni natural i social. Un bé patrimonial immaterial important que no podem deixar perdre. Un patrimoni natural i social irrenunciable que val la pena preservar.

Font del Cristall (Parc Natural del Montseny-Reserva de la Biosfera)

3.1. De les fonts

Una font o deu és un indret on l'aigua brolla de la terra o entre les roques. Pot ser permanent o temporal. S'origina en la filtració d'aigua de pluja que penetra en una àrea i emergeix en una altra, de menor altitud, on l'aigua no està confinada en un conducte impermeable. Aquestes surgències solen ser abundants en relleus càrstics. Els cursos subterranis de vegades s'escalfen pel contacte amb roques ígnies i afloren com a aigües termals.

Els pous artesianos són deus artificials, provocats per l'home mitjançant una perforació a gran profunditat i en què la pressió de l'aigua és tal que la fa emergir a la superfície.

Els antics grecs i romans retien culte a les fonts naturals, que generalment eren consagrades a un déu o a una deessa. La famosa deu d'aigües termals de Bath, al sud-oest de la Gran Bretanya, va ser consagrada pels romans a Minerva,

deessa de la saviesa i de la guerra. Les fonts ornamentals, a les ciutats del segle XVII i a començaments del XX, solien evocar aquest caràcter sagrat de les deus mitjançant formacions escultòriques que representaven les antigues deïtats de l'aigua.

Hi ha diferents tipus de fonts, segons la classificació establerta per Ramon Solé Lacomba, els tipus bàsics de fonts són quatre:

- De biot: surgència natural en capçaleres de torrent o altres indrets; l'aigua surt directament de terra,
- De raig, vessant o salt: l'aigua surt de terra a través d'alguna mena de canalització, construcció o aixeta,
- De mina: l'aigua és captada sota terra i a través d'una mina és extreta cap enfora,
- De cisterna o bassa: l'aigua és recollida, de pluja o de filtracions de la terra, en una bassa o cisterna.

A més, hi ha altres menes de fonts o surgències d'aigua, que es poden classificar en cinc tipus més:

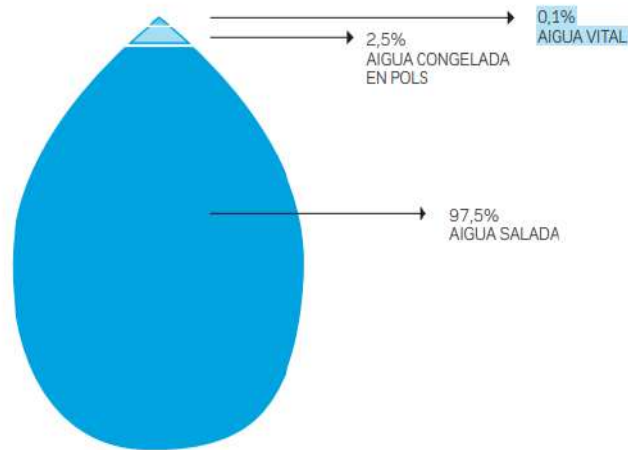
- Brollador: l'aigua brolla amb força del sòl; a alguns països nòrdics l'aigua que en surt és calenta, i hom els anomena *gèiser*,
- Degotall: l'aigua degota de la paret o del sostre, sovint formant concrecions de calç o altres minerals que hom classifica entre estalactites i estalagmites,
- Deu: tot i que *deu* és sinònim de *font*, hom sol anomenar d'aquesta manera les fonts especialment abundants,
- Pou: tot i ser surgències d'aigua, no són pròpiament fonts perquè cal anar a cercar l'aigua a una certa profunditat i afermar les parets del forat mitjançant obra o alguna altra mena d'intervenció que les consolidi,
- Font termal i mineromedicinal: fonts d'aigües amb propietats especials, com el seu nom indica.

Font Rupitosa. Dedicada a l'any 2000, als educadors ambientals.
(Parc Natural del Montseny-Reserva de la Biosfera)

3.2. De l'Aigua

El problema de l'aigua és fàcil d'entendre: el 97,5% de l'aigua del planeta és salada, i les tres quartes parts del 2,5% restant està congelada als pols. Si descomptem la que no és apta per al consum, resulta que només podem disposar d'un 0,01 del recurs. Un recurs vital i escàs. La cultura de les fonts públiques continua vigent als nostres pobles, amb diversitat de cultures de l'aigua tan diverses com el seu ús: per regar, beure, netejar, evacuar, depurar, generar energia, etc. Les sensibilitats i les necessitats actuals demanen que recuperem les fonts, les que ja ho eren i les de nou ús, perquè esdevinguin lloc de trobada, parada, descans i avituallament i, sobretot per preservar-ne la potabilitat, per la seva important aportació a la sostenibilitat del ecosistema i dels paisatges que conformen. L'aigua és un dels elements natural i cultural que té més potència en el paisatge.

4. El programa De font en font

En el marc del conveni de col·laboració signat entre la Càtedra de l'Aigua, Natura i Benestar (constituïda per l'Ajuntament de Sant Hilari, la Universitat de Girona i la Universitat de Vic) i la Societat Catalana d'Educació Ambiental, comença un nou projecte d'educació i d'intervenció ambiental impulsat per ambdues entitats i dirigit principalment a centres docents, però també a associacions, centres excursionistes, ajuntaments i qualsevol tipus d'entitat, amb l'acompanyament de centres d'educació ambiental i aules de natura d'arreu del País. A Aquest conveni s'hi ha afegit en el marc del RSC, Responsabilitat Social corporativa l'empresa Vitae Kombucha.

Es tracta d'esdevenir una proposta d'educació i de ciència ciutadana orientada a fomentar el treball col·lectiu i intergeneracional, a la presa de consciència de la importància del coneixement, el respecte i la conservació de l'entorn fontinal, tant del medi natural com de la cultura popular. El programa està planificat per poder-lo estendre arreu, amb el format d'aprenentatge servei i/o servei a la comunitat.

El programa preveu la:

- Creació i edició de materials pedagògics orientats a centres docents, per facilitar-ne la seva inclusió curricular.
- Creació d'un portal web on hi hagi tota la informació del projecte, materials pedagògics i la informació que s'obté de les fonts.
- Creació d'una xarxa d'escoles, entitats i persones que participin i col·laborin dins l'àmbit del voluntariat i l'apoderament en aquest projecte col·lectiu.

Font de Can Plano Vila-Rodona (Alt Camp)

Font de fontanelles Viladrau (Osona)

4.1. Objectius

Objectius pedagògics del programa

- Analitzar el valor ambiental i social de les fonts i de l'aigua com a recurs. Potenciar i valorar la necessitat d'actuar col·lectivament en la recerca de solucions a problemes ambientals.
- Recerca d'informació a partir del plantejament de qüestions i problemes rellevants de l'entorn, mitjançant el treball de voluntariat i cooperatiu a partir de l'experimentació i l'ús de diferents fonts d'informació.
- Participar per fomentar el coneixement i el treball comú, la recerca i l'actuació en el propi entorn fontinal i la seva realitat. Prendre consciència de l'evolució del paisatge i l'ús del territori.
- Aprendre a observar i descriure la biodiversitat, la fauna i la flora d'un entorn determinat. Comprendre la seva interacció amb el medi i els seus protagonistes.
- Reconèixer i aprendre les característiques fisicoquímiques i biològiques de l'aigua de la font.
- Prendre consciència de la importància de la tradició, la cultura popular i valorar l'intercanvi d'experiències i de la força de la col·lectivitat per actuar a favor, per i en el medi.
- Impulsar i afavorir el voluntariat per realitzar actuacions socioambientals.

Font de Saniàs Torelló (Vall del Ges)

Dels diset objectius de l'agenda 2030 per al desenvolupament sostenible Transformar el nostre món (ODS) de les Nacions Unides, el programa de Font en Font fa incidència de manera més clara a tres d'ells el quart sobre educació de qualitat, al sisè que fa referència a garantir la disponibilitat de l'aigua al quinze de protegir, restablir i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres i naturalment amb el darrer el disetè per l'establiment d'Aliances.

4.2. Realització i seguiment del programa

Membres dels diferents agents/entitats implicades.

Lluís Pagespetit Blancafort	Fundació Vincles
Joan Manel Riera Vidal	SCEA / Consell de Centres d'EA
Lluís Benejam Vidal Anna Menció Domingo	Càtedra de l'aigua, Natura i Benestar UVic UCC/UdG
Fortià Prat Bofill	Farmacèutic / Laboratori Prat
Josep Mas Pla	Hidrogeòleg, UdG
David Brusi Belmonte	Geòleg, UdG / didàctica de la geologia
Arnau Mundet Terricabras	Zum-Comunicació

Aquestes entitats formen l'equip de treball del programa que fomenta també la participació i presentació de comunicació als diferents fòrums o simposi en que l'aigua i els ecosistemes fontinals siguin protagonistes. Un membre de l'equip també participa amb el grup de custòdia fluvial de la XCN, Xarxa de Conservació de la Natura, amb la finalitat de donar difusió i validació als acords que es puguin generar alhora de fer propostes d'intervenció.

Entrevistant als padrins. Escola Ramon Fortià (Torelló)

Acció de neteja

4.3. Metodologia

Cada entitat escull una o diverses fonts i comunica la seva tria a l'equip coordinador. Es pren un acord d'adhesió-compromís. Aquest és el moment d'arrancada del seu programa d'acció. També podeu demanar l'acompanyament d'una entitat d'educació ambiental Adherida a l'SCEA (entitats que us poden donar un cop de mà pàg. 19).

Del projecte creat i realitzat, com a mínim la part del treball de camp fet a l'enorn de la font, es passa a la coordinació tècnica del programa, perquè es pugui incloure a l'espai web comú. Val a dir que és millor adjuntar-hi tot el projecte educatiu i així serveix d'inspiració per altres entitats participants.

4.4. Els diferents moments

Cada entitat o escola escull una o varies fonts i ho comunica a la fundació Vincles. Es realitza, com a mínim una sortida de camp a la font i es prenen les dades dels aspectes més naturalístics i ambientals, aquesta escull també un padrí o padrina que els ajudarà a recollir la informació cultural i social.

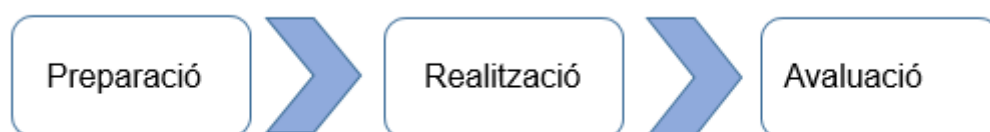
La informació recollida es passa a la coordinació tècnica per fer-ne el tractament corresponent i posar-ho a l'espai web del programa.

Per disposar d'un material guia comú que permeti preparar la sortida de camp i recollir la informació com a base, s'ha creat una motxilla amb una guia i diferents estris per portar-ho a terme.

Material treball de camp

El desenvolupament de la programació d'APS segueix tres blocs bàsics:

Preparació: Fase 1. Esquema inicial
Fase 2. Elecció d'aliances
Fase 3. Disseny del projecte

Realització: Fase 4. Preparació del grup
Fase 5. Realització del projecte
Fase 6. Tancament amb el grup

Avaluació: Fase 7. Avaluació per part del professorat

Encara que el docent tingui la responsabilitat de preparar bé el projecte on l'objectiu és el coneixement i la millora de la font i l'espai natural on es troba, aquest ha d'involucrar als nois i noies en totes les fases, per tal que vagin augmentant la seva iniciativa personal i l'autonomia.

Fase 1. Esquema inicial

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir un esquema que respongui a tres preguntes:

- a) Quina necessitat social cobreix?
- b) Quin servei farien els joves?
- c) Quins aprenentatges obtindrien amb aquest servei?

Fase 2. Elecció d'aliances

El projecte educatiu ha d'establir aliances amb col·lectius, amb els quals col·laborar activament i treballar en xarxa: ONG, ajuntaments, fundacions, entitats educatives i socials.

L'objectiu d'aquesta etapa és aconseguir un compromís per escrit entre el centre educatiu i l'entitat social on hi consten els punts que cadascú ha de portar a terme per desenvolupar el projecte ApS.

Fase 3. Disseny del projecte

Determinar detalladament quin serà el servei que realitzaran els nois/noies, tenint en compte els aspectes pedagògics i planificant com s'organitza i gestiona el servei (recursos humans que necessitem, permisos, assegurances...)

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir un breu document que defineixi el projecte de manera simple (dossier guia), i que serveixi per presentar-lo a l'entorn i per ús

intern, que també ens servirà d'agenda i guia durant l'aprenentatge. Hauria de contenir els següents punts:

- Situació de la Font
- Entorn natural
- Informació gràfica
- Història i fets socials
- Proposta d'acció/Intervenció

Fase 4. Preparació del grup

La preparació és fonamental per a dur a terme amb èxit el projecte.

Caldrà motivar el grup, definir com contribuiran els nois i noies a trobar la solució al problema i la utilitat del servei que faran, decidir què es vol aprendre i organitzar la feina definint grups de treball, concretar calendaris, etc.

L'objectiu d'aquesta fase és que elaborin algun element de planificació: mural, dossier...

Fase 5. Realització del projecte

Els nois duran a terme el servei, complint els compromisos adquirits.

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir el material gràfic o audiovisual que deixi constància del que els nois estan fent.

Fase 6. Tancament amb el grup

Finalment es portarà a terme una reflexió i avaluació per part dels nois i noies sobre els resultats del servei i sobre l'aprenentatge que han obtingut d'aquest.

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir algun element d'avaluació elaborat pels mateixos nois i noies: vídeo, mural, dossier, reportatges, entrevistes...

Fase 7. Avaluació per part del professorat

Es poden observar i avaluar quatre punts: el treball en grup i l'actuació dels seus membres, el treball en xarxa amb les entitats, l'experiència com a ApS i l'autoavaluació. Per una banda s'avaluarà els aprenentatges assolits i per l'altre s'avaluarà el projecte ApS.

L'objectiu d'aquesta fase és obtenir un informe/memòria simple i útil de l'experiència que ha d'inspirar a altres cursos, educadors i grups a impulsar de nou el projecte.

El grup de treball del programa ha fet un primer buidatge dels continguts curriculars sobre l'aigua, per facilitar-vos l'unitat de programació i també ens podeu demanar els dossiers didàctics que els docents heu tingut l'amabilitat de fer-nos arribar. Entre tots anirem fent aquest espai, per tal de facilitar-nos la tasca formativa i gaudir de la descoberta compartida.

Entitats que us poden donar un cop de mà.

Les entitats adherides a la Societat Catalana d'Educació Ambiental, situades arreu del territori, us poden assessorar i acompanyar en el procés de participació.

Girona i zona nord: Ass. CEA Alt Ter, Tosca serveis ambientals d'educació i turisme i l'Ass. La Sorellona.

Catalunya Central: Escola de Natura del Corredor , viladraueducació.com, Escola de natura Mas d'en Pedro, Centre d'Educació Ambiental Can Coll,

Tarragona i Terres de l'Ebre: Cel Rogent educació ambiental, Escola del Parc delte de l'Ebre, Hort de la Sínia.

Lleida i les terres de Ponent: Centre d'EA de Lleida.

4.5. Actuacions previstes

- Creació de recursos pedagògics per a diferents nivells educatius i eines didàctiques procedimentals.
- Creació i edició de materials en format digital per realitzar l'activitat a la font. Els participants rebran el material i guia metodològica per facilitar el treball de camp a la font. Una vegada realitzat, els resultats (documents i imatges) es remeten a la direcció del programa que ho divulgarà telemàticament a l'espai web.
- Adhesió d'escoles i altres grups-entitats participants, via coordinació del programa amb el document creat per aquesta finalitat (acord de custòdia). Es farà extensible a l'ajuntament (o propietat) per coordinar les possibles accions a la font o fonts escollides. En aquest sentit, Una de les accions destacades ha de ser la identificació d'una persona gran (padrí/padrina) del municipi que ajudarà a completar els aspectes més socials de l'indret.
- Participació a la setmana de la natura.
- Difusió dels resultats de les experiències a través de Jornades i/o Simposi de tipus tècnic/pràctic, per a intercanviar i difondre els coneixements i les actuacions realitzades.
- Revisió, millora i actualització de l'espai web.

4.6. Resultats esperats

- Fomentar l'aprenentatge servei i el servei comunitari.
- Recursos pedagògics i materials didàctics per treballar els espais fontinals, des d'un punt de vista pluridisciplinar i de ciència ciutadana.
- Un centenar d'acords/custòdia per l'apadrinament de fonts.
- La participació i presentació de comunicació a congressos, jornades temàtiques i fòrums d'educació ambiental.
- Afavorir l'intercanvi i la relació entre persones, entitats i institucions que tenen propostes i programes relacionades amb l'aigua i especialment amb les fonts, amb l'objectiu de fer créixer conjuntament l'inventari de les fonts de Catalunya i l'apoderament ciutadà coma recurs de gestió, preservació, conservació i millora.

5. Els primers protagonistes

En aquest últim apartat hi trobareu la recopilació que alguns centres educatius i entitats ja han portat a terme, de la part de recull d'informació o treball de camp i que han compartit a l'espai web i que correspon a l'inventariat de fonts. L'apartat de servei comunitari d'experiències, els que ens ho han fet arribar, està a l'apartat de degoteig del mateix web o al web dels centres, si accediu us pot engrescar a que us sumeu també a aquesta proposta.

Promotor/ Col·laborador	Escola Els Castanyers / Centre d'EA Santa Marta
Nivell educatiu	Alumnes del cicle superior
Municipi	Viladrau (Osona)
FONT DELS GARRIGUENCS	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Baixant del Pla de la Gabarrera (font Claret) pel camí de l'esquerra. Altitud: 628 m
Estat actual, servei i breu descripció	Actualment no raja. El seu estat de conservació és bo. El fet de que es troba en un lloc on hi ha un prat, sovint hi passen les vaques. És una font de pedra i té un liri que posa les següents indicacions: Matagalls, Sant Segimon, La Castanya, Font Pomereta. En un altre cara, a ponent, un relleu dels encantats i una flor dedicada a Mn. Jaume Oliveres. Poema / inscripció : "Beneïu d'eixes contrades Les collites i ramats, Les Font d'aigües regalades, Els conreus, boscos i prats", Mn. Garriga D'ermita de Samalús Dedicada a Mn. Jaume Oliveres, escalador de l'Aneto i a Mn. Ramon Garriga, ermità de Samalús i poeta. Patrocinada pels Aplequistes de la Garriga. Inaugurada el 9 de juliol de 1967.
FONT MOSSÈN CINTO	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Sota el pla de la Barraca a 2h 45min caminant des de la plaça del poble de Viladrau pel camí de Sant Segimon. Altitud: 1.326 m
Estat actual, servei i breu descripció	Raja bastant. A La font hi ha 3 sortidors, un d'ells no raja. Al costat de la font hi ha dos bancs, i a dalt hi ha una taula de pedra amb un pedró monòlit . El seu accés és difícil per les plantes que hi ha al mig del camí. La font es va fer com a record de l'aplec al 1956 i és un obsequi de la penya excursionista Guimerà. L'hem trobada també amb el nom de Font Guimerà. Poema / inscripció: "S'entroncall riu si ho fa la fontinyola, la font de tot amor es la de déu si al nostro pit l'amor s'escola tot los amors s'entronquen amb sa veu." Aquest poema va dedicat a Mossèn Cinto de part de la Penya Excursionista Guimerà.
FONT CLARETA	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Està a tocar del Sot de la Fagetona, a 2h 55 min caminant des de la Plaça de Viladrau, pel camí de Sant Segimon, després de les fonts dels Manlleuencs i de la Sardana. També es pot deixar el cotxe a Collformic i pujar pel camí de Matagalls fins al Pla de la Barraca, i des d'aquí baixar fins al sot. Altitud: 1.331 m

Estat actual, servei i breu descripció	Hi ha 3 sortidors d'aigua però només en ragen 2. Hi ha un roser silvestre (tapa culs), ginesta (gòdula), ginebró, ginestell, boix grèvol, molsa, herba de Sant Segimon. Poema / inscripció: Dóna'ns sed d'eterna vida i aigua fresca i divinal Font CLARETA, beneïda pel Patró que et fa immortal. FONT CLARETA, 1958 Dedicada al pare Claret (plantador de la creu de Matagalls) al 1958. L'obra la va fer el picapedrer de Vic Andreu Busquets Mataró sota el patrocini de la família Bardolet. Fou inaugurada pel bisbe de Vic, Dr. Masnou, essent la padrina del pedró la Sra. Pepita Casselles de Bardolet. Fou restaurada sota el patrocini des "amics de l'Aplec de la Garriga" al 1995.
FONT SARDANA	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Està al costat de Font Claret i al costat del riu de l'ós rentador i el prat de la Barraca. Altitud: 1.330 m
Estat actual, servei i breu descripció	Raja poc i goteja pels costats perquè el dipòsit està foradat. Està envoltada de plantes, vegetació i alguns residus (paper de plata, llauna...). Es necessita que s'arregli el dipòsit de la font perquè no perdi aigua pels costats i rafi. No està en gaire bon estat. Està envoltada de molsa, ortigues, campanetes liles i blanques. Està feta de pedra. Està dedicada a la germanor Excursionista de Vic. Patrocinada per l'avi Ton i els amics del Montseny.
FONT DE L'OR	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	A 75 minuts a peu de la Plaça Major de Viladrau, al camí de l'ermita de l'Erola a Sant Segimon. Altitud: 910 m
Estat actual, servei i breu descripció	És una font que està força desgastada ja que hi passa molta gent. L'aigua raja però està molt avall quasi tocant al terra. Es troba en un lloc ombrívol, envoltat de boixos, alzines i castanyers. La font surt d'un broc petit de ferro que està en un mur allargat fet de pedra. No hi ha cap pedró amb dedicatòria ni poema. Només hi ha un petit rètol pintat amb el nom de la font. Poema / Inscripció: Les dones d'aigua i la font de l'or La nit de Sant Joan varen sortir, cap al torrent de sant Segimon, tres nois de Viladrau, un de Can Bosc, un de la Sala, i l'altre de Can Gat. Deien els més vells, que en aquell indret i una nit com la de Sant Joan, sortien les fades d'aigua a cantar belles cançons com ningú les ha sentides mai. Al punt de les dotze, estant-se allà ben amagats, veieren sortir del fons d'una bauma les encantades, que anaven estenent roba pels marges del torrent. Tot d'una, van sortir a corre-cuita i agafaren una peça de roba. De sobte desaparegueren les encantades i la resta de roba. El tovalló pres es va anar allargant fins a no poder més; els nois se'l repartiren i cada tros es convertí en un munt de peces d'or. Però els entrà l'ambició i decidiren cadascú pel seu cantó tornar-hi al cap d'un any. Aquesta vegada però, del tros de roba agafat, en sortiren moltes i cantelludes pedres de tarter. És possible que el nom de la font de l'or, faci referència a aquesta llegenda.

FONT DELS MANLLEUENCs	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Situada 100m sobre la cruïlla del sot de les Estelles amb el camí de Sant Segimon, a 2h 55 minuts caminant des de la Plaça Major de Viladrau. Cal remuntar pel marge dret del sot de la Fagetona i creuar-lo per un petitó pont de pedra que hi ha davant de la font. Altitud: 1.319 m
Estat actual, servei i breu descripció	Raja un rajolí d'aigua, bastant ràpid. Està molt ben conservada. L'aigua raja per sobre de dues mans que fan un bol de pedra, Just darrera del conjunt monumental fet de granit vermell hi ha dos magnífics bedolls (estrany a aquestes contrades.) Està a prop del torrent i hi ha falgueres i esbarzers. Poema / inscripció: "A l'amic Francesc d'A. Pujol Sempre que vulguis, seu. Caminant, descansa: Que, en mi, hi ha sempre, per al camí, llum i aigua, Per el repòs, paraules. 16/12/2001 " Font de 1.966, patrocinada per Aplequistes de Manlleu, i està dedicada al bisbe Aguilar i el poeta J. Puntí.
FONT RUPITOSA	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Font sota el Matagalls. Arribar en vehicle fins a Coll de Borderiol Km.3 de la carretera de Viladrau a Sant Marçal, hi ha una zona d'aparcament amb una caseta d'informació del Parc Natural del Montseny. Prendre la pista de Matagalls fins el Coll de Joan (pedró dels pessebristes de Vic a Sant Francesc). La pista de l'esquerra que planeja fins a Font de Llops, seguir pista avall i el primer a l'esquerra. Des de l'aparcament hi ha uns 40 ´
Estat actual, servei i breu descripció	Està ben conservada i té cabal. El Servei de manteniment del Parc Natural, ha fet una recent neteja en motiu de l'aplec al Matagalls del 2013. Bosc de faig amb bells exemplars d'avets que en algun indret també assenyalen antigues places carboneres. El seu nom li ve del llatí "ruper" pedra. Està dedicada als educadors ambientals. La va restaurar, col·locar un banc i una pedra gravada, el Centre d'educació ambiental i aula de natura Santa Marta de Viladrau, en motiu del seu 15è aniversari l'any 2000. Hi ha un breu text del Cabdill Seattle al President dels Estats Units d'Amèrica l'any 1855 " La terra no pertany a les persones, ans al contrari, les persones pertanyen a la terra" i una altre del CEA Santa Marta "En l'educació dels infants es troba el futur de la terra i del nostre".

Promotor/col·laborador	Amics de les Fonts de Viladrau, Família Farrerons Vidal i amics 2014
Nivell educatiu	http://fontsdeviladrau.jimdo.com/
Municipi	Viladrau (Osona)
FONT DE GOMARA	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	A vegades també identificada com a Font de Gomares (plànol d'Alpina). A 45 minuts a peu de la Plaça Major. Si pugem per la carretera en direcció Espinelves, trobarem el Coll de Gomara a 889m. d'altitud. Des del Coll de Gomara agafem la carretera de Sant Marçal, i en seguida hi ha un caminet de terra a ma esquerra que porta fins a la Granja d'en Pic. 100m. mes enllà de l'inici del camí, trencarem per un corriol a l'esquerra que baixa dret per la muntanya entre esbarzers i ortigues mes altes que nosaltres. A 250 m. aprox., després de passar per sota la línia elèctrica, podrem gaudir d'aquesta font.
Estat actual, servei i breu descripció	Amagada en la boscúria. Al sot amb arbres caiguts del darrer hivern. Els amics de les Fonts de Viladrau, han netejat el camí fins a la pista de la Granja de'n Pic i ara és de més bon arribar. Font dedicada al 1991, pels amics del Aplec de Matagalls, al doctor Antoni Ariet i Berberís (1872-1951), alcalde de Viladrau durant 14 anys i metge del poble durant 55. Antoni Ariet fou l'autor de l'obra "Topografia mèdica de Viladrau", premiada al 1915 per la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona. A la pedra de la font s'hi pot llegir el lema de Francisco de Febrer : ¿No l'heu vist, per vostra ditxa, el poblet de Viladrau, humil entre les arbredes de frondosa i gerda vall?
FONT DEL CRISTALL	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	La Font del Cristall és a 90 minuts a peu de la Plaça Major, a la vessant nord del Matagalls, inici del Sot que porta el seu nom. Passat l'Arimany, hem d'anar recta cap a la masia del Pujol de Muntanya. Mes enllà del Pujol de Muntanya cal seguir un camí planer que ens porta primer a la Martinera, un camp amb unes magnífiques vistes a Viladrau, i després al pla del Gorg, a 942m d'altitud. Pocs metres mes enllà hem de baixar durant 3 minuts per un corriol que trenca a la dreta i trobarem la font. Estem just a sota del Puig Merlí (1092m). Des del Pujol de Muntanya fins la font sols hi ha un quart d'hora.

Estat actual, servei i breu descripció	<p>Lloc amagat sota una antiga pista, però indret acollidor i boscà. Esta prop del marge i en força pendent per això ha patit força l'erosió de les pluges i sot avall deixa al descobert el granit. En bon estat. Emboscada en un bosc de transició entre roures i faig. Dedicada a Marià Manent (1898-1989); editor, escriptor, traductor i crític poètic, va escriure gran part de la seva obra a Viladrau. Va rebre el premi "La lletra d'Or" al 1967 i el "Josep Pla" al 1974. Font patrocinada pels senyors Castella-Pujol l'any 1990. Hi ha un petit poema que diu: Fonteta perduda al cor de la pau: No em cal l'aigua fresca sinó el cant suau.</p>
--	--

Promotor/Col·laborador	Ass. Excursionista de Viladrau Kd1/2h. 2014
Nivell educatiu	
Municipi	Viladrau (Osona)
FONT DE LES PAITIDES	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	És a camí senyalitzat des del aparcament públic del centre de Viladrau. Caminant hi tenim uns 30 minuts. Al barri del mateix nom, la presideix un poema de Guerau de Liost "Jaume Bofill i Mates".
Estat actual, servei i breu descripció	Té cabal. Ben conservada, tot i que es fa molt difícil llegir el poema gravat a la pedra. A vegades els visitants no tenen prou cura i deixen rastre del seu pas. El nom li prové de "feixes partides". El poeta Jaume Bofill i Mates li va donar el nom de -Paitides-, nom adoptat per les dones d'aigua o nimfes, que a la nit de Sant Joan, de manera breu i fugissera apareixen només per alguns mortals. És tracta d'una surgència considerable, que porta a molts veïns i visitants a fer cua amb garrafes per tal de proveir-se de bona aigua. Raig constant entremig de feixes, la majoria ara abandonades, per cultius d'avets i alguna de mongetes del ganxet.

Promotor/Co-laborador	EL CAU. Agrupació infantil i juvenil de Viladrau / Ass Excta. Kd1/2h
Nivell educatiu	Totes les edats (4 a 12 anys) 2014
Municipi	Viladrau (Osona)
FONT DE L'ORENETA	
Espai natural on es troba	Espai Natural del Montseny
Zona	Font davant de poble, mirant el vessant sud cara al Matagalls, la part obaga de la serra de Rosquelles. Sortint del Mas el Torrent, Avda. Montseny (punt jove i aula de música). Ens calen cinc minuts per arribar-hi. Està senyalitzat, rep el nom per l'estol d'orenetes que hi solien volar per menjar-se els mosquits, provinents de les basses del torrent. Aquesta escena era vista des del poble que li donà nom a la font.
Estat actual, servei i breu descripció	Té cabal. Ben conservada per la brigada de manteniment de l'Ajuntament de Viladrau. Un poema de Jaume Bofill i Mates ens dona la benvinguda i un díptic d'en Josep Carné, al seu poeta i amic, que diu "vora la teva font, fes, oreneta, niu: Faràs, demà, companyia al poeta" Espai de descans amb alts i vells pollancre que li fan ombra, amb un cuidat i mantingut racó amb bancs de pedra a i barana amb perxes de castanyer. Un petit i constant broc d'aigua camina marge avall fins al Torrent . Damunt seu hi ha una perxada de castanyers.

Promotor/Co-laborador	INS de Gurb, Alumnes d'Emprenedoria 4t / viladraueducació.com
Nivell educatiu	4rt ESO
Municipi	Gurb (osona)
FONT DELS QUADRES	
Espai natural on es troba	Sant Andreu de Gurb
Zona	Des del trencant de l'empresa Barry Callebaut (xoco Vic) resseguint la valla de la fàbrica per un camí de terra. Des del trencant a uns 500 metres hi ha una cruïlla de 4 camins. Seguint recte i a uns 300 metres agafes el camí de l'esquerra direcció a la casa on hi ha la font.
Estat actual, servei i breu descripció	Molt ben conservada, s'hi pot beure aigua. L'entorn de la font es nota que esta molt ben cuidat. Podem trobar-hi una paret blanca on hi ha un conjunt de rajoles que fa que l'entorn es noti molt més ben cuidat. també podem trobar unes heures ben retallades per el costat.
FONT DEL GÜELL	
Espai natural on es troba	Sant Andreu de Gurb
Zona	Des del pàrquing de la Creu de Gurb, has d'anar en direcció la casa del Güell, quan has caminat aproximadament uns 150 metres, trobaràs un corriol a mà esquerra, aquest està envoltat per un bosc i camps agrícoles. El corriol fa baixada i s'endinsa pel bosc. Després de caminar 100 metres aproximadament, has de travessar un petit rierol. Just quan l'has travessat, continues recte per un petit camí que no és el principal. A uns 25 metres trobaràs la font a mà esquerra. És una mica difícil de veure.
Estat actual, servei i breu descripció	Raja i està conservada. L'ACA (agència catalana de l'aigua) ens ha cedit la custòdia del manteniment de la font i del seu entorn. A més estem pendents de l'arquitecte i l'Ajuntament de Gurb per poder fer-hi una mica d'obra per acabar-la de recuperar i no es quedi colgada de terra. Aquesta font està rodejada de molta vegetació, ja que està situada en un petit bosc que la cobreix i fa que dificulti una mica la localització. Tot i així des de l'optativa d'emprenedoria estem arreglat l'entorn, hem tret les branques que es trobaven al mig, hem podat els arbres que feien difícil l'accés, hem netejat els papers i altres accions que permeten tenir la font arreglada i faciliten l'arribada. Al costat de la font també hi trobem un petit rierol que acostuma a baixar poca aigua, menys en èpoques de pluja.
Més informació	Hem aconseguit localitzar aquesta font gràcies al llibre "Gurb un poble arrelat a la Terra"; http://www.defontenfont.cat/index.php/portfolio
FONT DE LES CASES D'AVALL	
Espai natural on es troba	Creu de Gurb / Sant Andreu de Gurb

Zona	<p>Ens situem al Pavelló Municipal de Gurb, davant hi passa una carretera direcció Sant Bartomeu i al travessar-la (precaució) trobem dos camins de carro, el de la dreta és un camí tot recte sense arbres, i el de l'esquerra, és el que hem d'agafar. A uns 500 metres trobem una baixada, hem d'anar seguint el camí asfaltat. Al cap d'1 km aproximadament, trobarem dos camins, que just al davant hi ha pedra de marga blava, agafarem el camí de l'esquerra, i anirem tirant uns 300 metres, en el qual trobarem dos camins, un que anirà cap a una casa i el que segueix recte que voreja la casa i va cap a la font. Un cop vorejada, haurem de fer una petita baixada en el qual hi ha com un pont, allà mateix, a mà dreta, hi ha el riu, i que just al costat hi ha el safareig. Hi ha un pal amb un indicador que la senyala.</p>
Estat actual, servei i breu descripció	<p>Raja i és estable tot i que es necessitaria fer alguna neteja de l'entorn. La font està situada a la vora del riu, pel costat passa un caminet el qual està entravessat amb el riu. La font es troba una mica a l'esquerra del caminet, i el marge sembla que hagi estat arreglat per poder arribar correctament a la font. A la font no hi raja gaire aigua normalment, el dia de mesurar el cabal rajava una gran quantitat, també hi ha un antic safareig que guarda aigua, sovint amb gran quantitat de purins. Al voltant, hi ha vegetació moderada, hi ha bastants arbres. La font està rodejada per un petit mur de pedra i, pel costat del safareig passa el rierol.</p>
Més informació	<p>Hem aconseguit localitzar aquesta font gràcies al llibre "Gurb un poble arrelat a la Terra"; Treball de recerca ex alumne : Les fonts de Gurb , Adrià Medina (2015) Propietaris de les fonts</p>
FONT DEL PUIG	
Espai natural on es troba	Sant Andreu de Gurb
Zona	<p>Des del pavelló de Gurb vas direcció Serra Bonica i Sant Bartomeu del Grau per la carretera. Agafes el segon trencant a la esquerra i segueixes per aquesta carretera asfaltada uns 400m, fins que trobes una casa i trenques a la dreta, a uns 100m on trobaràs el pàrquing del Bosc Encantat. Allà s'ha de deixar el cotxe i seguir caminant o en bicicleta, tires fins a creuar un pont petit que hi passa un rierol per sota i trobaràs tres trencants, tu has d'agafar el que va cap a l'esquerra. seguir tot aquest camí que son uns 150m hi trobaràs la Font del Puig</p>
Estat actual, servei i breu descripció	<p>Al seu entorn hi ha un torrent i camins que et porten principalment cap a la casa del Puig i Sant Roc. La zona està cuidada per una associació de gent gran anomenats Fent Camí. Està envoltat de vegetació, i paisatges molt bonics. Durant el camí et trobes amb animals i indicacions fetes de fusta. A més ressenyes dels tipus d'arbres que hi ha. Cal destacar que a part de la font, hi ha un forn molt antic de pedra, que es troba anant cap a la dreta quan ens trobem els tres trencants anomenats inicialment. En aquesta font si que raja aigua, però indica que no està tractada. Tot i això encara hi ha gent que hi recull i beu aigua.</p>

Promotor/Co-laborador	Escola Bernardí Toldrà / Cel Rogent educació ambiental
Nivell educatiu	CI, CM i CS
Municipi	Vila-rodona (Alt Camp)
FONT DEL PARERA	
Espai natural on es troba	Urbana del costat del portal del Parera
Zona	La font és situada al costat del Portal del Parera (portal de la muralla de l'Edat Mitjana), Avinguda Pau Casals. Antigament estava situada al carrer de sota amb un porxo. Era un carrer de terra i com que hi circulaven carruatges van canviar la font de lloc. Es diu així perquè està situada al portal d'en Parera a la casa dels Parera on encara hi viuen els néts. Es troba a la part nord del poble per tant pots arribar-hi passant per la carretera de Canferrer i agafant l'entrada nord. O bé entrant a poble fins a la plaça dels arbres i agafant el carrer de la Muralla que surt al portal.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font va ser restaurada l'any 1972. És molt semblant a la del carrer de les Hortes. Té unes rajoles de ceràmica decoratives. L'aigua ve del Manantial de Santes Creus però a diferència de la Font de Cal Robertó, que prové del mateix lloc, aquesta està tractada, és a dir, que passa prèviament per un dipòsit repartidor.</p> <p>Està regulada, és a dir, que raja menys perquè la gent no en faci un ús desmesurat ja que la font no està pensada perquè la gent vingui a buscar aigua amb garrafes com passa sovint. Les fonts són per veure quan tens set. La padrina, ens explica que abans sí que s'anava a buscar aigua a les fonts, que ella mateixa se'n havia fet un fart d'anar-ne a buscar, però abans no hi havia aigua corrent a les cases. En aquesta font s'hi feia cua de 15 i 20 persones. Agafaven l'aigua amb cànirs i galledes i la utilitzaven per: rentar els plats, donar aigua a les gallines, rentar-se, per fer el menjar i beure.</p> <p>Història: Aquesta font és una de les primeres del poble, l'origen és el rec que porta l'aigua de Santes Creus fins a Vila-rodona. La persona que ha apadrinat aquesta font és la Montserrat Salvat</p>
FONT DE LA PLAÇA DELS ARBRES	
Espai natural on es troba	urbana
Com arribar-hi	La font és situada a un vèrtex de la Plaça dels Arbres, tocant a l'Església. Entreu al poble i seguïu la carretera i el carrer Enric Benet fins a la Plaça

Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font està en molt bon estat, és de ferro forja.</p> <p>Està situada a la Plaça més important del poble. Al costat hi ha els gronxadors i bancs. És la zona d'esbarjo per als més petits i s'hi realitza el mercat setmanal. La vegetació: hi trobem plataners centenaris i moreres d' uns 4 anys. Història: La plaça on està situada es va crear per a tenir un lloc on reunir la "fira" del poble, així els firaires podien rentar-se i agafar aigua. Sota la plaça hi havia l'escola pública (ara hi ha l'ajuntament), així els nens/es quan feien esbarjo podien beure aigua, com també quan sortien de l'escola i hi anaven a jugar. També, per la Festa Major a la plaça s'hi feia l'embalat i a la mitja part els vilatans podien beure sense anar al bar.</p>
FONT DEL CARRER DE LES HORTES	
Espai natural on es troba	urbana
Zona	La font és situada a mig carrer de les Hortes. Entreu al poble i seguiu la carretera i el carrer Enric Benet fins a la Plaça, pugeu cap a la dreta i gireu cap al carrer de les Hortes. Aneu seguint el carrer i trobareu la font a l'esquerra.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font està en molt bon estat, fa uns 30 anys la van restaurar. L'aigua és bona.</p> <p>Està col•locada a la paret d'una casa i no hi trobem vegetació ni fauna. Història: La va construir un tal Llagostera l'any 1984. Va costar 110 pessetes, menys que un euro. Van construir aquesta font perquè la gent dels voltants es queixava que havien d'anar a buscar aigua massa lluny. El nom de la font va canviant juntament amb el del carrer. L'aigua ve de Santes Creus. Abans per davant de la font hi passava un rec o els pagesos es rentaven de la pols.</p>
FONT DEL PLANO	
Espai natural on es troba	urbana
Zona	Passat el pont del riu Gaià entreu en un camí que ens durà a l'albereda, deixem la zona de pícnic i baixem cap al riu, passem el pontet de fusta del torrent i pugem recte amunt, passat el Columbari a uns 80 m. veureu un carreró a mà esquerra, baixeu i trobareu la font.

Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font del Plano subministra aigua potable al poble, per aquest motiu està canalitzada cap a una bomba que la puja cap al dipòsit del costat del Castell. La trobem en molt mal estat, no hi ha cap aixeta per poder beure aigua, goteja molt poquet i la tapa de la canalització està arrencada. Hi ha molta vegetació que impedeix accedir-hi, lianes com heura, arítjol, esbarzers, canyes i lledoners. Al voltant de la font hi ha molsa, falgueres i altres plantes típiques de llocs humits. Al voltant dels 90, l'Ajuntament va remodelar l'entorn del Columbari, construint una zona de pícnic amb barbacoes i al 2000 també una font. Uns anys més tard es van posar uns cartells informatius de la vegetació i la fauna que trobem al lloc. La vegetació principal: -arbres: lledoners (<i>Celtis australis</i>), xops o pollancre (<i>Populus nigra</i>), oms (<i>ulmus minor</i>), àlbers (<i>populus alba</i>), -lianes: heura (<i>Hedera helix</i>) i arítjol (<i>Smilax aspera</i>) -altres: el canyar (<i>Arundini-Convolutum sepium</i>), cua de cavall (<i>Equisetum arvense</i>) La fauna: Hi podem trobar moltes espècies d'ocells (cada any ve una parella de Bernat Pescaire), insectes, rèptils (es va reincorporar la tortuga de rierol), de peixos (carpes), petits mamífers i per acabar porcs senglars.</p> <p>Història: El nom de la font del Plano ve del renom de la casa dels antics pagesos que conreaven aquestes terres. Ells feien planter al costat i tots els pagesos al matí abans d'anar a treballar passaven a omplir el càntir d'aigua fresca. La persona que ha apadrinat aquesta font és un nét dels pagesos que donen nom a la mateixa. En Servet Sanromà.</p>
FONT DE LES FONTS FRESQUES	
Espai natural on es troba	urbana
Zona	La font és situada a les Fonts Fresques a l'entrada del poble. Quan entreu al poble passat el pont del riu Gaià, agafeu el carrer a l'esquerra trobeu les fonts fresques .
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font està en bon estat, dins del poble i s'hi pot beure aigua. És la més antiga del poble, la paret està feta de pedres, té tres brolladors, raja poca aigua des de que van canalitzar la sèquia. Aigua no controlada. Fauna: Insectes: aranyes, formigues i mosquits. Ocells: orenetes i pardals. Vegetació: Herbes: heura, lliris de barraca, dent de lleó Arbres: lledoners, magraner, plataner centenaris i 1 palmera. Història: va ser la primera font del poble i li van ficar el nom del carrer. Als altres carrers hi havia pous. Al 1931 la segona república va restaurar les fonts fresques, hi van posar taules, llum, el safareig i la gent hi anava a passar-s'ho bé. Van posar l'escut, l'espiga i el raïm i després durant la dictadura ho van treure. Abans les fonts rajaven nit i dia i l'aigua que rajava acabava als rentadors. Antigament l'entrada del poble era per les fonts Fresques i al 1921 va baixar una riuada i va enderrocar el pont i al 1925 se'n va construir un altre i van aprofitar per canviar l'entrada del poble. La persona que ha apadrinat aquesta font és Joan Pié.</p>
FONT DEL CARRER DE LA FONT	
Espai natural on es troba	urbana

Zona	La font és situada a mig carrer, amb la unió del carrer del Casal, davant les escales. Quan entreu al poble passat el pont del riu Gaià, agafeu el carrer a l'esquerra, passeu les fonts fresques i a mig carrer la trobareu.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font està en bon estat, dins del poble i s'hi pot beure aigua. És una font nova, està feta amb rajoles de color verd i groc. Fa molts anys hi havia la font encaixada a un mur amb un dipòsit a sobre. Aquell mur el van enderrocar per fer un bloc de pisos i al 2006 van construir la que hi ha ara.</p> <p>Història: Aquesta font té més de 200 anys. Antigament no hi havia aigua a les cases i la gent anava a buscar aigua als pous. Van analitzar les aigües i estaven infectades i es va morir molta gent del poble. Aleshores van buscar un altre lloc on l'aigua estigués bé i van veure que a St. Creus hi havia un deu. El 1893, després de 13 anys, per la festa major del poble van inaugurar les fonts públiques potables. La persona que ha apadrinat aquesta font és Josep Ollé.</p>
FONT DE CAL ROBERTÓ	
Espai natural on es troba	urbana
Zona	La font és situada entre la quintana del Castell i el carrer de la Bassa. Ve directe del Manantial de Santes Creus i no està tractada per això ens informen d'aquest fet.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font va ser reformada l'any 1961. Està regulada. L'aigua que es perd de la font cau a la claveguera i va cap al riu. L'aigua sempre ha sortit clara i neta. Quan les padrines eren petites anaven a buscar aigua a la font amb cànirs. Quan arribaven a casa, si estaven trencats les estarrufaven. Es glaçava l'aigua de la font i es feien candeles, llavors havien d'escalfar aigua calenta per desfer el glaç.</p> <p>Padrí/na: Història: Li dona el nom la casa del costat. Tota la gent de la Quintana del Castell venien a buscar aigua a aquesta font. A "carregar" aigua. Era molt pesat portar l'aigua, sobretot per a les criatures. L'origen de la font és gran va començar la vida al poble. Les utilitats de l'aigua de la font eren: Beure la mula (cada mula beu una galleda), l'abeurador al costat (ara ja no hi és), fer el menjar, beure i rentar-se. Les persones que han apadrinat aquesta font són la Isabel Ferer i la Maria Fortuny. Veïnes de la font.</p>

Promotor/Co-laborador	Escola La Riba i Tecla Masqué / Cel Rogent (EA)
Nivell educatiu	Alumnes d'Educació Infantil i Cicle Inicial
Municipi	La Riba de l'Alt Camp
FONT DEL BLAI	
Espai natural on es troba	La Riba de l'Alt Camp
Zona	Carrer de la Fàbrica, 32
Estat actual, servei i breu descripció	Restaurada. Construïda l'any 1949 pels Amics de La Riba. Antigament, naixia de la mateixa deu i estava embellida amb un cap de lleó. S'hi anava a buscar aigua i els nens i nenes del poble anaven a jugar-hi. Ara l'aigua és de la xarxa municipal.
FONT DEL PASQUAL	
Espai natural on es troba	La Riba de l'Alt Camp
Zona	Del sender que surt del cap de la Riba en direcció al refugi de Can Masets
Estat actual, servei i breu descripció	La qualitat d'aquesta aigua la fa apta per al consum humà i per al regadiu. Actualment, rep nombrosos visitants. A més a més, una part del cabal serveix per a proveir la Font de La Riba (al refugi dels Masets). Els forestals s'encarreguen del seu manteniment, tot i que la tanca metàl·lica que rodeja la bassa està en mal estat. Aquesta font és pròpia de l'antic Mas de Pasqual i conté una inscripció en majòliques d'un poema de Josep Iglèsies. L'aigua prové d'una mina a la mateixa muntanya i sempre raja. S'ha netejat moltes vegades l'entorn, s'ha reforestat en diverses festes de l'arbre i s'ha restaurat la bassa que recull l'aigua com a punt de recollida d'aigua en cas d'incendi. Els padrins Roser Vilalta i Salvador Gavarró amb els alumnes de Cicle Mitjà i Superior de l'Escola La Riba

Promotor/Co-laborador	Escola Josep Ma. Xandri / Viladraueducació.com
Nivell educatiu	
Municipi	Sant Pere de Torelló
FONT D'EN RIDAURA	
Espai natural on es troba	Al costat del riu Fornès
Zona	Sant Pere de Torelló direcció La Riera, cap a Morelles, al costat del riu Fornès.
Estat actual, servei i breu descripció	És una font periurbana, està poc conservada i el tub raja. Al voltant hi ha roures i arbustos.
FONT DE LA RIERA	
Espai natural on es troba	
Zona	Anar al poble de Sant Pere de Torelló i seguir la carretera, direcció La Vola. A l'alçada de la zona del pícnic de La Riera, girar a la dreta. En el marge que hi ha entre la zona del pícnic i el riu, hi ha la font.
Estat actual, servei i breu descripció	És una font de boc i està amagada i actualment seca. Al seu entorn hi ha el riu Ges, un pont romànic i una zona itinerària en panells d'informació "de fusta" per observar animals.

Promotor/Co·laborador	Ass. Excursionista de Viladrau / Programa del GDT Les fonts que tenim.
Nivell educatiu	Adults Gener 2015
Municipi	El Brull (Osona)
FONT D'EN BRESC	
Espai natural on es troba	Parc Natural del Montseny –Reserva de la Biosfera
Zona	Està situada al Pla de la Calma. Venint de Coll Formic hem de fer un parell de quilòmetres fins al Pla de Bassau. De fet és la primera pista a l'esquerra que te una cadena. És zona de ramats, per tant heu d'anar en compte si aneu amb gos (cal portar-lo lligat). Agafem doncs el trencant a la dreta, en direcció a Sant Cebrià de la Mora i a uns cinc-centes metres arribem al collet de la font, també conegut per roca de l'amorriador. Deixem la pista i agafem un sender que baixa en forta pendent i a un cent metres a la dreta del sot hi ha la font.
Estat actual, servei i breu descripció	Indret amb força sotabosc i amb molt boixos i algunes boniques albes, molt remenat pel senglar i el bestiar que hi abeura. El sòl rogent ens omple les soles i es fàcil relliscar. Hi ha una malmesa bassa que era abeurador, ara amb molta vegetació i falgueres de segur que era un bon lloc pels amfibis. És un bonic racó que be mereixeria una mica d'arranjament. La font només raja a les estacions plujoses. Dedicada a Santa Joaquina de Vedruna.

Promotor/Co-laborador	Escola El Castell de Tona, INS de Tona, alumnes de l'aula oberta / Servei d'Educació Ambiental, Mancomunitat de municipis La Plana.
Nivell educatiu	Cicle inicial i cicle mitjà, alumnes INS d'aula oberta.
Municipi	Tona (Osona)
FONT DE LA SUÏSSA	
Espai natural on es troba	
Zona	La font es troba al final del Passeig de la Suïssa, després de l'Escola d'Hostaleria d'Osona
Estat actual, servei i breu descripció	<p>La font va ser restaurada l'any 1982. Al voltant de la font hi ha una zona de lleure amb una barbacoa i tres taules de pedra, amb tamborets també de pedra. 29/09/15.</p> <p>Es troba en una zona de bosc amb molta vegetació. Hi ha roures, pins, rosers silvestres, esbarzers, etc. Tot i que durant la visita no hem pogut veure fauna vertebrada, hem sentit cants de molts ocells i hem trobat algun fruit rosegat.</p>

Promotor/Co-laborador	Aula ambiental Turull / SCEA – Centre Cívic El Coll
Nivell educatiu	Adults
Municipi	Barcelona Coll-Vallcarca
FONT RÚBIA	
Espai natural on es troba	Turó del Coll
Zona	Està situada a la part alta del carrer De Tirso, C/ del Portell.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>Espai públic ben urbanitzat i molt utilitzat. Desembre de 2014, aigua de xarxa.</p> <p>Rep aquest nom per la terra roja del substrat on es troba. Després de molt de temps de reivindicar-la entre veïns i el Grup d'Estudis el Coll, l'Ajuntament va comprar el terreny i el va urbanitzar. Li ve el nom del Santuari de la Mare de la Font Rubia o del Coll i podem veure la imatge d'aquesta verge.</p>
FONT DE SANT SALVADOR D'HORTA	
Espai natural on es troba	Parc Güell
Zona	Està situada al parc (part baixa) entrant per carrer del Torrent del Remei.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>Parc públic i molt utilitzat tant per a famílies veïnes, visitants i entitats i esplais. Desembre de 2014.</p> <p>Aquest lloc tenia un encant especial, tant per la seva vegetació riberal, predominant els plàtans i antigament a l'ombra d'un bonic exemplar de freixe de fulla gran, ara el substitueix algun roure de fulla gran, arboç i truanes. Sobre els bancs laterals lluïa un trencadís de ceràmica blava. Aquesta decoració ja no hi és i els bancs són d'obra. Potser caldria una mica més de cura donat l'encant i ús de l'espai.</p>

Promotor/Co-laborador	Escola Vedruna de Ripoll / Programa Escoles Verdes
Nivell educatiu	ESO
Municipi	Ripoll (Ripollès)
FONT DEL TÒTIL	
Espai natural on es troba	
Zona	Arribar a la font no és difícil perquè està ben indicat. Cal anar fins a l'edifici dels Mossos d'Esquadra, cap al pla d'Ordina i a partir d'aquí trobem rètols que ens indiquen per on hem d'anar.
Estat actual, servei i breu descripció	Està ben conservada i té cabal. Hem mesurat cada un dels seus racons i n'hem fet un plànol. Ara sabem que fa uns 160 m , aproximadament, de llargada. Que al Nord hi té el riu Freser, al Sud la via del tren i a l'Est la font de la Roca. També ens hem fixat que d'Est a Oest està envoltada de camps de conreu, i que a l'altra banda del riu hi ha un polígon industrial.

Promotor/Co-laborador	Escola Sant Ramon, del Pla de Santa Maria /Cel Rogent EA
Nivell educatiu	
Municipi	El Pla de Santa Maria (Alt Camp)
FONT DE SANT RAMON	
Espai natural on es troba	Serra de Miramar
Zona	<p>La font es troba a uns 2 Km del nucli urbà del Pla, a la muntanya de Sant Ramon (Serra de Miramar). El punt de partida de la ruta és l'església de Sant Ramón al Pla de Santa Maria que es troba just en la confluència del la TP2311 i la TV2001 cap a Figuerola del Camp. Podreu aparcar el cotxe a la plaça. Dirigiu-vos cap al parc infantil i creueu la TV2001 en direcció als camps. Veureu que pocs metres més endavant a l'esquerra hi ha una pista asfaltada que us porta pel camí dels Carpis, a l'antiga ermita de Sant Ramón dalt de la muntanya del mateix nom. Seguiu aquest camí tot recte, sense agafar cap desviament, fins a arribar a una T que enllaça amb la carretera. Gireu cap a l'esquerra i agafeu aproximadament 300 metres més endavant a la dreta el camí de terra que puja cap a l'ermita de Sant Ramón. Tot passejant pel bosc anireu pujant cap al mirador i les restes que queden de l'antiga ermita. En arribar aprofitau per seure als bancs i gaudir de les bones vistes, abans de seguir uns quants metres més pel camí que puja cap a la dreta a la font de Sant Ramón, destí final de la ruta. A la font trobareu una àrea de pícnic petita ben ombrívola on recuperar forces abans de desfer el camí.</p>
Estat actual, servei i breu descripció	Restaurada. Bosc de pins i alzines.

Promotor/Co-laborador	Col·legi Cor de Maria de Valls / Cel Rogent EA
Nivell educatiu	
Municipi	Valls (Alt Camp)
FONT DE SANT POU	
Espai natural on es troba	
Zona	Als afores de Valls, a la Rasa de Marmolets, al final del C. Formentera.
Estat actual, servei i breu descripció	<p>L'estat de la font és dolent.</p> <p>Actualment la font està abandonada, l'accés és difícil degut a la quantitat de vegetació i l'aigua no és potable. El seu estat és lamentable. L'entorn és asilvestrat.</p>

6. Programes i webs relacionats

Agència Catalana de l'Aigua. Generalitat de Catalunya-Decàleg de bones pràctiques-

<http://aca.gencat.cat/ca/laca/campanyes-i-divulgacio/campanyes/fonts-naturals-de-catalunya/>

[http://aca.gencat.cat/web/.content/10_ACA/M_Campanyes_i_divulgacio/01_Campanyes/04_Fon
ts_naturals_de_catalunya/Decaleg_fonts_naturals.pdf](http://aca.gencat.cat/web/.content/10_ACA/M_Campanyes_i_divulgacio/01_Campanyes/04_Fon%20ts_naturals_de_catalunya/Decaleg_fonts_naturals.pdf)

Web de la sequera

<http://aca-web.gencat.cat/aca/sequera/ca/inici.jsp>

Agenda de l'aigua

<http://agendadelaigua.cat/>

Catalan Water Partherschip

<http://www.cwp.cat/es/>

Asociación Española de Abastecimientos de Agua i saneamiento

<http://www.aeas.es/servlet/mgc>

Asociación Española de reutilización sostenible del agua

<https://www.asersagua.es/>

SCEA Societat Catalana d'Educació Ambiental / XAEC Aigua educació i sostenibilitat

<http://www.aiguaeducacio.cat/>

Fonts de Collserola. Fonting

<https://fontscollserola.com/>

Fonts del Lluçanès. Serveis educatius CRP, Centre Recursos Pedagògics

[https://serveiseducatius.xtec.cat/osona/dinamitzacio/projectes-dapadrinament/les-fonts-del-
llucanes/](https://serveiseducatius.xtec.cat/osona/dinamitzacio/projectes-dapadrinament/les-fonts-del-llucanes/)

Catàleg de Fonts de Sant Hilari Sacalm. Càtedra de l'Aigua

<http://www.catedraigua.cat/cataleg-de-fonts-de-sant-hilari-sacalm/>

Fonts del Montseny

<https://fontsdelmontseny.wixsite.com/fontsdelmontseny>

Grup de Defensa del Ter. Les Fonts que tenim

<https://www.gdter.org/2019/alumnes-de-linstitut-del-ter-descobreixen-les-fonts-de-manlleu/>

<https://www.gdter.org/?s=Les+fonts+que+tenim>

Col·lecció de llibres que parlen de Fonts

<https://cat.librarything.com/catalog/aons/allcollections>

Fundació VINCLES, participació educació i sostenibilitat

www.defontenfont.cat

7. Altres documents. Bibliografia (ampliable)

Publicació
de Rosa Sensat

novembre 2009

PERSPECTIVA ESCOLAR 339

L'aigua,
font
d'aprenentatge

Edició i Administració:

Associació de Mestres Rosa Sensat.
Av. de les Drassanes, 3 • Tel. 934 817 373
Fax: 933 017 550 • 08001 Barcelona
E-mail: pescolar@rosasensat.org
<http://rosasensat.org/pescolar>

Consell de Redacció:

Josep Callís, Antoni Domènech, Dolors Freixenet,
Quim Làzaro, Elena Noguera, Joan Pagès,
Vicent Pallarés, Antoni Poch, Aurora Reyes

Director: Miquel Àngel Essomba

Directora adjunta: Mercè Comas

Secretària de Redacció: Mercè Marlès

Disseny gràfic: Vilaseca/Altarriba

Coberta: Núria Hortal

Composició i muntatge: Núria Hortal, Inge Trowsky

Impressió: Romanyà-Valls

Subscripcions i distribució llibreries:

Associació de Mestres Rosa Sensat

Dipòsit legal: B. 2090-1975 - ISSN: 0210-2331

Subscripció anual: Preu soci: 55 euros.
Preu no soci: 61 euros. P.V.P.: 6,90 euros.

Foto coberta: David Alfaro

Editorial

El recer de l'escola

Monogràfic

L'aigua, font d'aprenentatge

Les preguntes, tant o més importants
que les explicacions: Reflexions i propostes
entorn de l'estudi del «Cicle de l'aigua»
a primer d'ESO

Montserrat Roca Tort

Els còdols del barranc i l'aigua

Magda Guiu i Conxita Márquez

Aprenent a argumentar sobre l'ús de l'aigua

Mercè Mas i Neus Sanmartí

L'aigua que mengem

Sara Batet i Montserrat Besnard

Programa «De font en font», aprenem
del l'aigua

Lluís Pagespetit i Dèlia Batet

Aprenre a fluir. Experiències didàctiques
al Museu Agbar de les Aigües

Lluç Pejó, Esther López i Marta Soler

Bibliografia complementària

Biblioteca Rosa Sensat